

Framst.nr 6/1972.
Mot.nr 11/1971-72.

med anledning av Ålands landskapsstyrelses framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag om landskapet Ålands centrala ämbetsverk samt till landskapslag angående ändring av landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse.

Med anledning av ovannämnda framställning får utskottet, som i ärendet hört lagberedningssekreteraren Sune Carlsson, äldre landskapssekreteraren Jan-Erik Lindfors, landskapsagronomen Tor Mattsson, landskapsarkeologen Stig Døijer och fiskerikonulenten Magnus Westling, värdsamt anföra följande:

I förslaget till landskapslag om landskapet Ålands centrala ämbetsverk (ämbetsverkslagen) har också intagits stadganden om sådana förvaltningsgrenar, som hör till riksförvaltningen men som landskapsstyrelsen anser att borde överföras genom överenskommelseförordning till landskapets förvaltning. För att landskapslagen det oaktat skall kunna antagas, föreslår landskapsstyrelsen att i 47 § skulle intagas ett stadgande, enligt vilket landskapslagen icke till dessa delar skulle träda i kraft förrän ifrågavarande överenskommelseförordning har trätt i kraft.

Sålunda har intagits bestämmelser om arbetsskyddsförvaltningen, som i varje fall till sin egentliga del hör till riksförvaltningen, samt befolkningsskyddet, som helt och hållet hör till riksförvaltningen. Huruvida dessa förvaltningsområden kommer att överföras till landskapet framdeles är i hög grad beroende på de riksmyndigheters inställning, som handhar dessa uppgifter.

Arkivväsendet hör likaså till rikets lagstiftningsområde och såsom en följd därav är också denna förvaltning nu hänförd till rikets förvaltningsområde. Beträffande landskapsläkarens tillsättande och om hans tjänsteåligganden stadgas i förordningen den 8.2 1945 angående ordnandet av de förvaltningsgrenar, som hänföra sig till hälso- och sjukvården i landskapet Åland (7/45). Han är enligt dessa stadganden en av staten tillsatt tjänsteman även om en stor del av hans tjänsteåligganden hör till landskapets förvaltningsområde.

Beträffande arkivväsendet stadgas i 11 § 2 mom. 12 punkten självstyrelselagen det undantaget, att landskapsmyndigheternas och kommunernas arkiv ej utan landskapsstyrelsens och vederbörande kommuns tillstånd må bortföras från Åland. På grund av detta stadgande kan man anse, att en del av arkivförvaltningen genom självstyrelselagen förbehållits landskapets organ. Enligt 13 § 1 mom. 16 punkten är en betydande del

av hälso- och sjukvården hänförd till landskapets lagstiftningsbehörighet och fördelningen av förvaltningsbefogenheterna är ytterligare preciserade i 19 § 1 mom. 7 punkten. Landskapsläkaren kommer enligt dessa stadganden och bestämmelserna i ovannämnda överenskommelseförordning att handha en stor del av uppgifterna inom den öppna vården för landskapets räkning.

Utskottet har ansett, att bestämmelserna om arkivförvaltningen och om landskapsläkarens ställning kan intagas i förslaget till ämbetsverkslag, då stadgandena enligt förslagets 47 § icke kommer att träda i kraft till de delar de stå i strid med gällande stadganden förrän de behövliga överenskommelseförordningarna trätt i kraft. Däremot finner utskottet, att stadgandena om arbetskyddsförvaltningen och om befolkningsskyddet i detta skede bör utgå, då landskapet icke ens till en del har förvaltningsuppgifter på dessa områden för närvarande.

Detaljmotivering.

Landskapslagen om landskapet Ålands centrala ämbetsverk.

4 §. Förvaltningen beträffande idrott och ungdomsverksamhet hör såväl i riket som i Sverige till undervisningsområdet. Då utskottet anser det ändamålsenligt, att landskapsförvaltningens ärenden grupperas enligt samma principer som inom grannförvaltningarna, har utskottet föreslagit att dessa ärenden överförs från kanslisektionen till utbildningsavdelningens utbildningssektion.

5-7 §§. Ändringsförslagen berördes i den allmänna motiveringen.

8 §. Landskapsstyrelsen föreslår, att befolkningsskyddet skall handhavas av byggnads- och planläggningssektionen. Utskottet har på i allmänna motiveringen anförda grunder utslutit denna förvaltning men anser, att tillsammans med brandärenden kunde upptagas ärenden angående räddningstjänsten, som bör höra till landskapets förvaltningsområde. Skulle framdeles befolkningsskyddet överföras till landskapets förvaltning bör det kunna inordnas under samma grupp av uppgifter. Eftersom denna verksamhet i fredstid uppenbarligen kommer att fungera som räddningstjänst.

14 §. Hänvisas till vad ovan anfördes under 4 §.

15 §. Enligt förslaget skulle landskapsarkeologens titel utbytas mot landskapsantikvarie. Enligt vad utskottet inhämtat är denna benämning numera överensstämmande med vad som såväl i riket som i Sverige anses vara riktigt. Då benämningen täcker de arbetsuppgifter landskapsarkeologen har sig anförtrodda och hans ställning sålunda kommer att klart framgå för dem, som har kontakt med honom utifrån omfattar utskottet förslaget. Som en följd av detta bör också sektionens namn

vara antikvariesektionen. I riket har denna förvaltning omreglerats genom lagen den 14 januari 1972 om museiverket (FFS 31/72) och förordningen den 23 februari 1972 om museiverket (FFS 172/72).

18 och 21 §§. Utskottet har ägnat frågan om fiskerifrågornas handläggning en särskild prövning. Enligt förslaget till ämbetsverkslag skulle vid den allmänna näringssektionen finnas en fiskeribyrå och av motiveringen framgår, att fiskerifrågor dessutom skulle handläggas vid miljövårdsbyrån inom jord- och skogsbrukssektionen, ehuru de icke ingår i uppräknningen av sagda sektionens arbetsuppgifter. Det synes i första hand icke ändamålsenligt att uppdelna fiskeriärendena på två olika sektioner på detta sätt. Enligt vad utskottet inhämtat är det dock meningen att i stort sett bibehålla det nuvarande förhållandet att skilja fiskeforsknings- och fiskevårdsärendena från de rent ekonomiska uppgifterna, till vilka räknas långivning för främjande av fiskerinäringen men också sådana administrativa uppgifter som bildandet av fiskelag och fiskevårdssammanslutningar. Då denna uppdelning kan vara sakligt ändamålsenlig och dessutom lämpar sig för landskapsstyrelsens nuvarande personella resurser, har utskottet omfattat förslaget med endast den ändringen, att fiskodling och annan fiskevård borde angivas som arbetsuppgifter för miljövårdsbyrån.

25 §. I uppräknningen av de ordinarie tjänstemännen har den nuvarande fiskeriinstruktören uppenbarligen av misstag blivit utelämnad. Med hänvisning till det som anfördes under 18 och 21 §§ har utskottet föreslagit att han skall införas såsom miljövårdsbyråns tjänsteman. Då han icke under senare år haft möjlighet att ägna sig åt allmän instruktionsverksamhet, anser utskottet att tjänstebenenämningen borde ändras till "fiskevårdsinstruktör".

På grund av de i 34 § angivna kompetensvillkoren och den avlöning, som bör tillkomma den nya extraordinarie sekreteraren vid kansliavdelningen, anser utskottet att tjänsten borde benämnas "kanslisekreterare". Beträffande uteslutningen av tjänstemännen i arbetsskyddsförvaltningen hänvisas till den allmänna motiveringen.

34 §. Hänvisas beträffande kanslisekreteraren till motiveringen för 25 §. Tjänstemännen inom arbetsskyddet har uteslutits och kompetenskravet för byggmästare har ändrats redaktionellt.

37 §. Hänvisande till motiveringen för 18 och 21 §§ har utskottet flyttat stadgandet om fiskeriinstruktörens (fiskevårdsinstruktörens) kompetens.

39 §. I stadgandet har införts grundskolkompetens såsom likställd med mellanskoexamen.

47 §. Utskottet har endast föreslagit en redaktionell ändring i 3 mom.

Landskapslagen angående ändring av landskapslagen om Ålands
landskapsstyrelse.

Utskottet har i övrigt omfattat det i framställningen ingående lagförslaget utom att jämväl 22 § 3 punkten bör ändras, eftersom landskapsarkeologen enligt ämbetsverkslagen skall benämnas landskapsantikvarie.

Ltm Nils Dahlmans lagmotion. (11/1971-72)

Utskottet har omfattat motionen och inarbetat motionärens förslag i det i framställningen ingående förslaget, varav följer att ingressen också måste ändras. En medlem ville icke i detta skede införa krav på kvalificerad majoritet.

Med hänvisning till det anförda får utskottet värdsamt föreslå,
att Landstinget måtte antaga lagförslagen med följande ändringar:

L a n d s k a p s l a g
om landskapet Ålands centrala ämbetsverk.

-----
4 §.

Kanslisektionen handlägger ärenden angående:

- 1) hembygdsrätt och därmed sammanhängande rättigheter;
- 2) allmän ordning och säkerhet samt polisväsendet;
- 3) personalförvaltning samt kurs- och informationsverksamhet;
- 4) kommunalförvaltning;
- 5) landskapsstyrelsens arkiv och annan kansliverksamhet;
- 6) registrering och övervakning av motorfordon; samt
(uteslutning)
- 7) övriga ärenden, vilka icke kan anses ankomma på annan avdelning.

5 §.

Vid social- och hälsovårdssektionen finnes:

- 1) en socialvårdsbyrå; samt
  - 2) en hälsovårdsbyrå.
- (uteslutning)

Sektionen förestås av landskapssekreteraren.

^{6 §.}
Social- och hälsovårdssektionen handlägger ärenden angående:

- 1) social- och invalidvård;
  - 2) hälso- och sjukvård; samt
  - 3) veterinärvård.
- (uteslutning).

-5-

7 §.

Vid byggnads- och planläggningssektionen finnes:

- 1) en byggnads- och planläggningsbyrå; samt
- 2) en brandskyddsbyrå (utesl.)

Sektionen förestås av planläggningsinspektören.

8 §.

Byggnads- och planläggningssektionen handlägger ärenden angående:

- 1) region-, general-, stads- och byggnadsplaneringen;
- 2) övervakningen av byggnadsverksamheten;
- 3) långivningen för bostadsproduktionens främjande;
- 4) brandskyddet och räddningstjänsten;
- 5) elektriska anläggningar; samt
- 6) landskapets fasta egendom i samråd med finansavdelningen med undantag av jordbruks- och skogslägenheter.

14 §.

Utbildningssektionen handlägger ärenden angående:

- 1) den allmänna planeringen av landskapets utbildningsväsende;
- 2) gymnasie-, fack- och yrkesskolor, folkhögskolan, medborgarinstitutet och sommaruniversitetet;
- 3) den fria bildningsverksamheten;
- 4) kultur- och utbildningsärenden, som icke hör till antikvarie-sektionen;
- 5) idrott och ungdomsverksamhet;
- 6) folk- och grundskolor; samt
- 7) biblioteksväsendet.

21 §.

Jord- och skogsbrukssektionen handlägger ärenden angående:

a) Jordbruksbyrån:

- 1) jordbruket och dess binäringar;
- 2) inspektionen av undervisningen vid Ålands lantmannaskola;
- 3) jorddispositionsfrågor; samt
- 4) landskapets jordegendomar i samråd med finansavdelningen.

b) Skogsbruksbyrån:

- 1) skogsbruk;
- 2) skogsforskning; samt
- 3) landskapets skogsegendomar i samråd med finansavdelningen.

c) Miljövårdsbyrån:

- 1) miljövård;
- 2) naturskydd;
- 3) fiskodling och annan fiskevård; samt
- 4) jakt- och viltvård.

-6-

25 §.

Vid ämbetsverket finnes följande ordinarie tjänstemän:

Näringsavdelningen:

en chef för näringsavdelningen

en fiskerikonsulent

en maskinskrivare

en byråchef för arbetskraftsbyrån

en avdelningsföreståndare

en distriktsinspektör för yrkesvägledningen

en landskapsagronom

två byggmästare

en jordbrukskonsulent

en maskinkonsulent

en trädgårdskonsulent

en biträdande trädgårdskonsulent

en landskapsforstmästare

en skogsvårdskonsulent

en plantskoleskötare

en skogvaktare

en fiskevårdsinstruktör

Inom ramen för i årsstaterna upptagna anslag finnes följande extra ordinarie tjänstemän:

Kansliavdelningen:

en bilbesiktningsman

en kanslist

en kanslisekreterare

en biträdande registrator

en vaktmästare

en chaufför

en landskapshälsoinspektör

(uteslutning)

34 §.

Kompetensvillkor är:

a) Kanslisektionen:

- 1) för kanslichefen, juriskandidatexamen eller tidigare högre rätts-examen samt förtrogenhet med förvaltningsuppgifter;
- 2) för trafikinspektören och bilbesiktningsmannen, i landskapslagen om motorfordon i landskapet Åland föreskriven kompetens;
- 3) för kanslisekreteraren, juriskandidatexamen eller motsvarande examen med lämplig ämneskombination;
- 4) för registratorn, vid högskola avlagd lämplig slutexamen;
- 5) för biträdande registratorn, studentexamen eller vid institut eller fackskola avlagd lämplig examen; samt
- 6) för övervakningsmästare, vaktmästare, chaufför och telefonist för respektive tjänst lämplig utbildning och erfarenhet.

b) Social- och hälsovårdssektionen:

- 1) för landskapssekreteraren, juriskandidatexamen eller tidigare högre rättsexamen eller politices kandidatexamen med förvaltningsrätt såsom huvudämne; samt
- 2) för landskapsläkaren, landskapsveterinären, landskapshälsosystembarnmorskan och landskapshälsoinspektören för motsvarande tjänstemän i riket föreskriven kompetens.

(uteslutning).

c) Byggnads- och planläggningssektionen:

- 1) för planläggningsinspektören, vid teknisk högskola avlagd arkitekt-, byggnadsingenjör- eller lantmäteringenjörsexamen;
- 2) för arkitekten, vid universitet eller högskola avlagd arkitektexamen; samt
- 3) för byggmästare, teknikerexamen från byggnadsavdelnings vid teknisk skola studieriktning för husbyggnad. (utesl.).

37 §.

Kompetensvillkor är:

a) Näringssektionen:

- 1) för chefen för näringsavdelningen, ekonomiekandidat- eller politices kandidatexamen eller annan slutexamen från högskola med lämplig ämneskombination;
  - 2) för fiskerikonsulenten, genomgången kurs vid fiskarskola samt examen från handelsskola eller -institut;
- (uteslutning).
- 3) för byråchefen för arbetskraftsbyrån, vid högskola eller institut avlagd lämplig examen

4) för avdelningsföreståndare och arbetsförmedlare, lämplig institutsexamen; samt

5) för distriktsinspektören för yrkesvägledningen, filosofiekandidat- eller motsvarande examen med vitsordet laudatur i psykologi och något samhälleligt läroämne, specialkurs för yrkesvägledare samt personlig lämplighet för yrkesvägledningsarbete.

b) Lantbruksbyrån:

1) för landskapsagronomen, agronomisk ämbetsexamen samt praktisk erfarenhet av lantbruk;

2) för byggmästare, teknikereexamen från byggnadsavdelnings vid teknisk skola studieriktning för väg- och vattenbyggnad eller husbyggnad (utesl.);

3) för jordbruks- och maskinkonsulenten och jordbruksinstruktören agrologexamen; samt

4) för trädgårdskonsulenten och biträdande trädgårdskonsulenten, examen från två-årig trädgårdsskola.

c) Skogsbruksbyrån:

1) för landskapsforstmästaren, akademisk skogsexamen och praktisk förtrogenhet med skogshushållning;

2) för forstmästare, akademisk skogsexamen; samt

3) för skogsvårdskonsulenten, forsttekniker, plantskolekötare och skogvaktaren, forstteknikereexamen.

d) Miljövårdsbyrån:

1) för miljövårdsintendenten, filosofiekandidatexamen med lämplig ämneskombination;

2) för fiskevårdsinstruktören genomgången kurs vid fiskarskola; samt

3) för jakt- och naturvårdskonsulenten, forstteknikereexamen samt erfarenhet av viltvård.

38 §.

Kompetensvillkor är:

1) för överingenjören, diplomingenjörsexamen från studieriktningen för väg- och vattenbyggnad vid teknisk högskola;

2) för övervägmästaren, vägmästare och yngre vägmästare, överbyggmästare, byggmästare och yngre byggmästare, teknikereexamen från byggnadsavdelnings vid teknisk skola ^{studieriktning} för väg- och vattenbyggnad eller, beroende på arbetsuppgifterna, från sådan byggnadsavdelnings studieriktning för husbyggnad (uteslutn.), kompletterad med godtagbar kurs i väg-, bro- och jordbyggnad;

3) för vägkassören, examen från handelsinstitut eller motsvarande merkan til utbildning;

4) för maskiningenjören, ingenjörsexamen från tekniskt läroverks studieriktning för maskinbyggnad eller skeppsbyggnad;

5) för verkmästare och yngre verkmästare, teknikereexamen från studieriktningen för maskinbyggnad vid teknisk skola;

6) för lagerförvaltaren, lämplig merkantil eller teknisk utbildning; samt

7) för lagerbiträde, lämplig utbildning och erfarenhet.

39 §.

Kompetensvillkor är:

1) för kanslist, lämplig högskole- eller institutsexamen eller studentexamen och för arbetsuppgifterna nödigbefunnen praktik; samt

2) för biträdande kanslist, kanslibiträde, maskinskrivare och byråbiträde, mellanskol- eller handelsskolexamen eller grundskolkompetens samt för maskinskrivare dessutom en hastighet om 7.500 nedslag för halvtimme.

41 §.

Tjänstemän utnämnes av landskapsstyrelsen, sedan tjänsten eller befattningen varit lediganslagen under 30 dagar. Extraordinarie befattning kan dock besättas utan att lediganslås.

Lantrådet och tjänstemän beviljas tjänstledighet av landskapsstyrelsen.

Landskapsstyrelsen äger även bevilja tjänsteman ansökt avsked.

47 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1973, dock så, att till den del denna lag berör frågor, som faller under rikets förvaltningsbehörighet, skall lagen träda i kraft först då i 20 § självstyrelselagen för Åland förutsatt förordning har trätt i kraft. Genom denna lag upphäves landskapslagen den 16 april 1952 angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland (22/52) till den del den är i kraft.

Vad i denna lag är stadgat om innehavares av tjänst eller befattning formella kompetens gäller icke de tjänstemän vilka utnämnts innan denna landskapslag trätt i kraft.

I 25 § nämnda tjänster, vilka icke är inrättade vid denna lags ikraftträdande, (utesl.) inrättas i den ordning landstinget upptar anslag i årsstaten.

I 25 § nämnda tjänster kan dock enligt landstingets beslut om antagande av ordinarie årsstat inrättas jämväl sålunda, att redan förefintlig tjänst utan minskning av den egentliga avlöningen endast till benämningen ombildas, varvid innehavaren av den tidigare tjänsten överföres till innehavare av den ombildade tjänsten.

-10-

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse.

I enlighet med Ålands landstings beslut, tillkommet på sätt 55 § landstingsordningen för landskapet Åland föreskriver, ändras 22 § 1 mom. 1, 3, 4 och 5 punkterna landskapslagen den 5 november 1971 om Ålands landskapsstyrelse (42/71) samt fogas till 26 § sagda lag ett nytt 3 mom. såsom följer:

22 §.

Av ärenden, som ankommer på landskapsstyrelsen, föredrages

1) från kansliavdelningen----- (framst.nr 6/1972)-----avdelnings verksamhetsområde;

3) från utbildningsavdelningen, där utbildningschefen, skolinspektören och landskapsantikvarien är föredragande, ärenden som angår ledningen och planeringen av undervisningsväsendet, forn- och kulturminnesvården, landskapsarkivet samt biblioteksväsendet och den fria bildningsverksamheten;

4) från näringsavdelningen----- (framst.nr 6/1972)---arbetskraft; samt

5) trafikavdelningen, där---- (framst.nr 6/1972)-----landskapets trafikmedel.

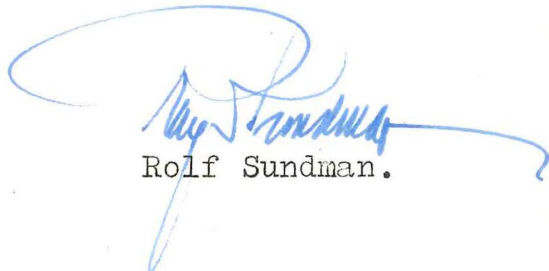
26 §.

Denna landskapslag kan icke ändras, förklaras eller upphävas, ej heller får avvikelser därifrån göras på annat sätt än i 55 § landstingsordningen för landskapet Åland (11/72) stadgas.

Mariehamn, den 16 mars 1972.

På lagutskottets vägnar:

Nils Dahlman

Rolf Sundman.

Närvarande i utskottet: ordföranden Dahlman, viceordföranden Andersson samt ledamöterna Olof M. Jansson, Sundblom och Widerman.